

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอผ้าพื้นเมืองในเขตพื้นที่ตำบลนาคอเรือ

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวกัทธิดา ผลาท

ตุลาคม 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ

ภาควิชา/คณะ :

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้ทอผ้า (2) เพื่อศึกษาการผลิต การจำหน่ายและวิธีการตลาดของการทอผ้า (3) เพื่อศึกษาดัชนีทุนและรายได้จากการทอผ้า (4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอผ้าพื้นเมืองในเขตตำบลนาคอเรือ อ.ฮอด จ. เชียงใหม่

ในการวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทอผ้าในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 75 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยใช้วิธีหาค่าต่าง ๆ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยใช้สมการแบบ Double log เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอผ้า

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ทอผ้าทั้งหมดเป็นเพศหญิงมีอายุโดยเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 54.67 มีสถานภาพสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 86.67 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน ครอบครัวของผู้ทอผ้าประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 52 มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 45,923 บาทต่อปี มีรายได้จากการทอผ้าเฉลี่ย 13,880 บาทต่อปี ใช้จำนวนวันในการทอเฉลี่ย 112 วันต่อปี มีประสบการณ์ในการทอผ้าเฉลี่ย 5 ปี และ 5 ปีที่ผ่านมาได้รับการฝึกอบรมการทอผ้าเฉลี่ย 4 ครั้ง

การผลิตพบว่า ในพื้นที่ศึกษามีกลุ่มผู้ทอผ้า 2 กลุ่มคือ กลุ่มแม่บ้านทอผ้านาคอเรือ และกลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมนาคอเรือ จำกัด ซึ่งผู้ทอผ้าสามารถทอผ้าได้เฉลี่ย 245 เมตรต่อปี ในการเมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ปริมาณการทอผ้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมากกับจำนวนวันที่ใช้ในการทอผ้า รองลงมาได้แก่ ปริมาณฝ้ายที่ใช้ในการทอผ้า ประสิทธิภาพในการทอผ้า และรายได้จากอาชีพที่ไม่ใช่การทอผ้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.9812, 0.9433, 0.8371 และ 0.4435 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5799 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้างต้นทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับปัญหาด้านการผลิตพบว่าผู้ทอผ้าส่วนใหญ่ประสบปัญหาาราคาดันทุนวัตถุดิบสูงขึ้น

การจำหน่ายพบว่ามี 2 รูปแบบคือ การขายฝากและการขายปลีก การขายฝากเป็นลักษณะการจำหน่ายของกลุ่มสตรีสหกรณ์ซึ่งจะนำผ้าทอไปฝากสหกรณ์จำหน่าย และได้รับเงินเมื่อจำหน่ายผ้าทอได้ ส่วนการขายปลีกเป็นลักษณะการจำหน่ายของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าซึ่งจำหน่ายผ้าทอให้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น แหล่งรับซื้อมี 2 แหล่งคือ พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและสหกรณ์พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและพ่อค้านอกท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขายซึ่งเป็นลักษณะของตลาดผู้ซื้อน้อยราย วิธีการตลาดพบว่า ส่วนใหญ่ผ้าทอถูกจำหน่ายให้ลูกค้าในประเทศมากกว่าต่างประเทศ โดยผู้ทอผ้าจำหน่ายผ้าทอให้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและสหกรณ์เพื่อจำหน่ายให้พ่อค้านอกท้องถิ่น มูลนิธิ และเอกชนเพื่อจำหน่ายให้ลูกค้าทั่วไป ปัญหาด้านการตลาดพบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่มีตลาดรองรับแน่นอน

การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้จากการทอผ้าพบว่า สมาชิกสหกรณ์ทอผ้ามีผลขาดมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดสูงสุดคือ 15.53 บาทต่อเมตร รองลงมาคือสมาชิกสหกรณ์ทอผ้าสีพื้นมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดคือ 8.06 บาทต่อเมตร และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดมีค่าติดลบคือ -1.28 บาทต่อเมตร

การวิเคราะห์ตามการถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการทอผ้ามากที่สุดคือ จำนวนวันที่ใช้ในการทอผ้า รองลงมาได้แก่ ปริมาณฝ้ายที่ใช้ในการทอผ้าและประสิทธิภาพในการทอผ้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.6091, 0.2588 และ 0.0639 ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ชนิด มีอิทธิพลต่อปริมาณการทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และปัจจัยทั้ง 3 ชนิด สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทอผ้าได้ร้อยละ 97.36 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.64 เป็นอิทธิพลของปัจจัยอื่นที่มีได้นำมารวมในสมการ

ABSTRACT

Abstract of thesis submitted to the Graduate School of Masjo University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Cooperative Economics

**FACTORS AFFECTING TRADITIONAL WEAVING IN NAKHORUA
SUBDISTRICT, HOD DISTRICT, CHIANGMAI PROVINCE**

By

CUTTELEEYA PALATORN

OCTOBER 1999

Chairman Assistant Professor Bancha Traiwitayakhun
Department/Faculty: Department of Agricultural Economics and Cooperative, Faculty of
Agricultural Business

The objectives of this research were to study 1) economic and social conditions of the weavers ; 2) production, distribution, and marketing channels of traditional weaving ; 3) costs and incomes of traditional weaving ; and 4) factors affecting traditional weaving in Nakhorua subdistrict, Hod district, Chiangmai province.

The data were collected from 75 weavers in the study areas by means of interview schedules, and analyzed by the SPSS/PC+ with the use of percentage, mean, correlation coefficient analysis and multiple regression analysis by using the Double log to find out the relation of factors affecting traditional weaving

The results indicated all of the weavers were female, 40 years old on average ; 54.67% had completed Prathom 4, 86.67% were married, 52% of the families were engaged in farming and the average number of family members was 4. They had an average annual income of 45,923 baht from farming and 13,880 baht from weaving. The weavers spent 112 days a year on weaving, had an average of 5 years weaving experience and 4 times of attendance in training course in weaving.

The study on production showed that there were 2 groups of weavers the Nakhorua Housewife group and the Nakhorua Cooperative Lady group, the average weaving capacity of which was 245 metres per year. The correlation coefficient analysis revealed that the quantity of weaving was most related to the number of weaving days, followed by the quantity of cotton, experience in weaving and income from non-weaving jobs, the coefficient values being 0.9812, 0.9433, 0.8371 and 0.4435 respectively but it was conversely related to the number of family members with the coefficient value of 0.5799. All of the coefficient values were significant at a confidence level of 99%. Most weavers faced a production problem of high costs of raw material.

Distribution was found to be of two types : leaving pieces of woven cloth at the cooperative and receiving money when sold, and selling pieces of woven cloth to local middlemen by the housewife group. The purchase source were local middlemen and the cooperative. Prices were determined by local and non-local middlemen and the type of market was the oligopsony market. In terms of marketing channel it was found that most of the products were distributed to domestic customers ; the weavers sold the products to local middlemen and the cooperative to sell further to non-local traders, foundations and private businessmen. The weavers' marketing problem was unavailability of certain markets.

The cost and income analysis showed that cooperative members weaving cloth with designs had the highest net profit of 15.53 baht per metre while those weaving cloth without designs had a net profit of 8.06 baht and the housewife group had a net loss of 28 baht per metre.

The multiple regression analysis indicated that the factors affecting traditional weaving were the number of weaving days, quantity of cotton used in weaving and experience, with coefficient values of 0.6091, 0.2588 and 0.0639. These three factors were significant, at the confidence level of 99%, and could explain 97.36% of the relation of factors influencing weaving and 2.64% was influenced by other factors not indicated in the model.